HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

נדרה והיא ברשות הבעל מפר לה כיצד [א]אמרה הריני נזירה לאחר ל' אע"פ שנתאלמנה או נתגרשה בתוך ל' הרי זה מופר (א) [ב]נדרה בו ביום ונתגרשה בו ביום החזירה בו ביום אינו יכול להפר זה הכלל כל שיצאה לרשות עצמה שעה אחת אינו יכול להפר: **גמ'** תניא [ג]אלמנה וגרושה שאמרה הריני נזירה לכשאנשא ונשאת ר' ישמעאל אומר יפר ור"ע אומר [ג]לא יפר וסימנא ילל"י אשת איש שאמרה הריני נזירה לכשאתגרש ונתגרשה [ד]ר' ישמעאל אומר לא יפר (ה) ורבי עקיבא אומר יפר אמר רבי ישמעאל הרי הוא אומר [1]ונדר אלמנה וגרושה וגו' עד שיהא נדר בשעת אלמנות וגרושין ר"ע סבר הרי הוא אומר [1]כל אשר אסרה על נפשה עד שיהא איסורי נדר בשעת אלמנות וגרושין אמר רב חסדא מתני' ר' עקיבא היא אביי אמר אפילו תימא רבי ישמעאל מתניתין תליא נפשה ביומי (א) ברייתא תליא נפשה בנישואין שלמו יומי ולא נתגרשה שלמו יומי ולא מיתנסבא [ג]זה הכלל דקתני גבי נערה המאורסה לאיתויי הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל בנערה המאורסה [ה]דאביה ובעלה מפירין נדריה זה הכלל דקתני גבי ואלו נדרים לאיתויי [ו]מסר האב לשלוחי הבעל או שמסרו שלוחי האב לשלוחי הבעל [ז]שאין הבעל מיפר בקודמין:

מתני' תשע נערות נדריהן קיימין בוגרת והיא יתומה נערה (ב) ובגרה והיא יתומה

נערה

רש"י

נדרה והיא ברשות הבעל. שהיתה נשואה והפר לה בעל. והשתא מפרש כיצד נדרה אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום והפר לה בעל: **אע"פ שנתאלמנה כו' הרי זה מופר.** ואע"ג דאיכא למימר הואיל ובשעת הנדר דינו שיחול וכבר יצאה לרשות עצמה ולא תועיל בו הפרה להכי אשמעינן דהרי זה מופר דאחר שעת אמירה קאזלינן ואשמעינן היכא דבאה ברשות עצמה בשעת הנדר והיכא דהיא ברשות אחרים נמי: **זה הכלל כל שיצאה לרשות עצמה.** מפרש בגמ' לאיתויי מאי: **גמ' רבי ישמעאל אומר יפר.** דהפרה מועלת בו הואיל ולא חל הנדר עד שנכנסה לרשות בעלה: **ר' עקיבא אומר לא יפר.** דבתר קבלת הנדר אזלינן: **וסימניך ילנ"י.** כלומר בבא ראשונה תני יפר והדר לא יפר בבא אחרונה תני לא יפר והדר יפר: **אשת איש שאמרה.** בזמן שהיא אשת איש כו': **ר' ישמעאל אומר לא יפר.** אין הפרה מועלת בו הואיל ובשעה שהנדר חל הויא ברשות עצמה: **ר' עקיבא אומר יפר.** דבשעת קבלת הנדר הויא ברשות הבעל: **עד שיהא נדר.** כלומר קיום הנדר: **ורבי עקיבא סבר הרי הוא אומר כל אשר אסרה על נפשה שיהא איסור הנדר.** קבלת הנדר (ג) והכי נמי דייקינן במתני' כל אשר אסרה ורבי עקיבא היא: **אפי' תימא ר' ישמעאל מתני'.** בדין הוא היכא דנדרה כשהיא אלמנה ותלתה נדרה בימים עד לאחר שלשים יום (ד) אהכי קאמר אינו יכול להפר דליכא למימר כל הנודרת על דעת בעלה היא נודרת דלא מסקא אדעתא דתינשא בתוך הזמן אהכי אינו יכול להפר דאימור זימנין דשלמו כל ל' יום ולא ניסת וכי נדרה נמי ברשות בעלה ותלתה נדרה בימים דין הוא שיפר איכא למימר כל הנודרת כו' ולא מסקא אדעתא שתתגרש דזימנין דשלמו יומי ולא מיגרשא ואם הפר הרי זה מופר ודידי נמי היכא דתלתה נדרה בנישואין אהכי יפר דעל דעת בעלה נדרה והיכא דתלתה נדרה בגירושין ליכא למימר דתלתה עצמה בבעלה ואהכי לא יפר: **זה הכלל דקתני.** באידך פירקין (לעיל דף עא.) גבי נערה המאורסה זה הכלל כל שלא יצאה לרשות עצמה כו' לאיתויי הלך האב עם שלוחי הבעל דהתם לא יצאה לרשות עצמה דאביה ובעלה מפירין נדריה: **זה הכלל דקתני הכא.** גבי ואלו נדרים דמשמע דיוצאת לרשות עצמה לאיתויי מסר האב לשלוחי הבעל ולא הלך הוא עמהם דאותה שעה יצאה מרשות האב עד שהגיעה לרשות הבעל ויצאה לרשות עצמה ואין הבעל מיפר נדריה שאין הבעל מיפר בקודמין: **מתני' ט' נערות נדריהן קיימין.** שאין יכול להפר להן: **בוגרת והיא יתומה.** נערה בוגרת והיא יתומה:

נערה

ר"ן

נדרה בו ביום. ביום שנשאת וכדאוקים לה בפרק נערה המאורסה (ה) בשנשאת ונתגרשה בו ביום והחזירה בו ביום אינו יכול להפר שאין הבעל מפר בקודמין ואי הך חזרה דאירוסין בלחוד היא נמי אינו יכול להפר בשותפות האב דכיון שנשאת שוב אין לאביה זכות בה וכי קתני נדרה בו ביום לרבותא נקטיה דאע"ג דבו ביום היתה ברשות אביה קודם שנדרה אפי' הכי כיון שנשאת אין לה תקנה אפי' באותו יום עצמו: **גמ' ר' ישמעאל אומר יפר.** דסבירא ליה דבתר חלות הנדר אזלינן ולא בתר אמירה: **רבי עקיבא אומר לא יפר.** דאזלינן בתר אמירה: **עד שיהא נדר בשעת אלמנות וגירושין.** ונדר היינו חלות הנדר הילכך בין ברישא בין בסיפא בתר חלות הנדר אית לן למיזל: **עד שיהא איסור הנדר.** כשהיא אוסרת עצמה בנדר שהכל הולך אחר שעה שהוא נודר: **מתניתין מני ר' עקיבא היא.** דאזיל בתר שעת אמירה: **אפי' תימא רבי ישמעאל.** דכי אזיל ר' ישמעאל בתר חלות הנדר ה"מ כי תליא נפשה בנשואין או בגירושין הלכך כיון שאי אפשר לאמירת הנדר וחלות הנדר שיהו ברשות אחד ס"ל לרבי ישמעאל דאזלינן בתר חלות הנדר אבל מתני' דלא תליא נפשה אלא ביומי ואפשר דשלמו יומי ולא מנסבא שלמו יומי ולא מיגרשא ונמצא שתהא אמירת הנדר וחלותו ברשות אחד אפילו כשנשתנה הרשות שנשאת או נתגרשה מודה רבי ישמעאל דבתר אמירה אזלינן ולא בתר חלות כיון שבתחלתו היה ראוי הנדר לחול באותו רשות שהיה בשעת אמירה: ולענין הלכה קיימא לן כרבי עקיבא הילכך אפי' אומרת הריני נזירה לכשאנשא או לכשאתגרש בתר שעת אמירת הנדר אזלינן בין לקולא בין לחומרא: **זה הכלל דקתני גבי נערה המאורסה.** בפרקין דנערה המאורסה הוא דתנן זה הכלל כל שלא יצאה לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה מפירין נדריה לאתויי הלך האב עם שלוחי הבעל שאע"פ שהיא עם שלוחי הבעל כיון שאף האב או שלוחיו הלכו עמה לא יצתה מרשות אביה דאביה ובעלה מפירין נדריה: **זה הכלל דקתני גבי אלו נדרים.** כלומר בפרקין דהכא לאתויי מסר האב לשלוחי הבעל דכיון שמסרה להם שוב אין לאביה רשות בה דהוי לה הך מסירה כנשואין שהבעל מפר בנדרים שתדור מנשואין ואילך אבל נדרים שנדרה כבר לא שאין הבעל מפר בקודמין ובשותפותיה דאב נמי לא דבהך מסירה יצאה מרשות אביה ושוב אין לו זכות בה: **מתני' תשע נערות נדריהן קיימין.** הנך תשע כולהו איתנהו בכלל תלת דהיינו יתומה בחיי האב ויתומה ממש ובוגרת דבכל חד מהנך תלתא גווני היא יוצאה מרשות אביה ורבנן לא מנו אלא הנך תלתא דאמרן כדאיתא בגמרא [ע"ב] אלא דרבי יהודה פליג כל חד מהני תלת גווני לתלתא. ואמרינן בירושלמי [פי"א ה"י] שאף רבי יהודה לא אמרה אלא לחדד בהן את התלמידים: **בוגרת והיא יתומה.** שנדרה כשהיא בוגרת והיא יתומה בחיי האב כגון שנשאת ונתאלמנה או נתגרשה דכיון דנשאת שוב אין לאביה רשות בה: **נערה ובגרה והיא יתומה.** שנדרה כשהיא נערה ובגרה לאחר מכן והיא יתומה בחיי האב וכדכתיבנא:

נערה

פירוש הרא"ש

נדרה בו ביום כו' והחזירה בו ביום. ואח"כ שמע את נדרה אינו יכול להפר כיון שיצאה לרשות עצמה בין נדרה להפרה דאין הבעל מפר בקודמים דינא הכי כדפירש באשה היושבת תחת בעלה ונדרה וגרשה בעלה והחזירה ואח"כ שמע אע"ג דהנדר היה בבית אישה אינו מפר כיון דהפסיקו גירושין בין נדר לשמיעה ומיהו מדנקט נדרה בו ביום משמע דאיירי בארוסה ואין האב והארוס מפירין אי גירושין כהקמה דמו ואי גירושין לאו כהקמה דמו מוקי לה לעיל בנשואה: גמ' רבי ישמעאל אומר לא יפר. דאזיל בתר חלות ובאותה שעה גרושה היא: רבי עקיבא אומר יפר. דאזלי' בתר שעת הנדר: מתני' דתליא נפשה ביומי. דאמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום ואפשר דלאחר שלשים יום תהיה תחת בעלה הילכך מפר לה ואע"פ שנתאלמנה או נתגרשה הוי הפרה אבל כשאמרה הריני נזירה לכשאתגרש דאי אפשר לנדר לחול בעודה תחתיו לא מצי מפר והאי טעמא נמי שייך ברישא: זה הכלל דקתני גבי נערה המאורסה. לעיל בפרק נערה דקתני זה הכלל כל שלא יצתה לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה מפירין נדריה: לאיתויי הלך האב עם שלוחי הבעל או שהלכו שלוחי האב עם שלוחי הבעל דעדיין לא יצתה מרשות האב ואם נדרה בדרך ונתגרשה ונתארסה אביה ובעלה האחרון מפירין נדריה: זה הכלל דקתני גבי אלו נדרים. היינו הך דמתני' לאיתויי מסר האב לשלוחי הבעל כיון דיצתה מרשות האב ואם נדרה וגרשה והחזירה אין לה הפרה דמרשות האב יצתה ואין הבעל מיפר בקודמין: מתני' תשע נערות נדריהם קיימין. נערות לאו דוקא. ראשונה בוגרת והיא יתומה ונדרה אחר שנתיתמה. שנית בוגרת ומת אביה ואחר הנדר מת אביה. שלישית בוגרת ומת אביה נדרה כשהיא נערה ובגרה ואח"כ מת אביה.

מתניתין תליא נפשה ביומי. ויכול להיות שישלמו הימים בעודה אלמנה וכן בסיפא איכא לשנויי בכה"ג: זה הכלל דקתני גבי נערה. בפירקין דנערה דלעיל דקתני כל שלא יצאה לרשות עצמה שעה אחת אביה ובעלה אחרון מפירין נדריה ולא אמרינן דמסירתה לשלוחי הבעל הוי קירוב דנישואין ויצאה מרשות אב: זה הכלל דקתני גבי נדרים. כלומר הכא לאיתויי מסר האב לשלוחי הבעל ונדרה וגירשה והחזירה דאין בעל מפר דיצאה כבר מרשות האב כיון שמסרה לשלוחי הבעל הרי הוא כאילו נכנסה לחופה: תשע נערות נדריהן קיימין. בוגרת והיא יתומה בוגרת ומת אביה נערה שלא בגרה ומת אביה נערה ובגרה ומת אביה נערה שמת אביה ומשמת אביה בגרה בוגרת ואביה קיים [נערה ובגרה ואביה קיים] נערה והיא יתומה [נערה בוגרת והיא יתומה] עד כאן הגי'. ה"פ ט' מיני נערות מיהו אין בהם חידוש בכולם אך השמיענו התנא בכל הלדין שיוכל למצוא ובוגרת נמי בכלל נערות פי' בוגרת והיא יתומה ונדרה אחר שנתיתמה א'. בוגרת ומת אביה כלומר בוגרת שנדרה ואחר הנדר מת אביה ב'. נערה שלא בגרה ומת אביה פירוש נדרה כשהיא נערה ומת אביה אחר הנדר ובאתה לשאול על נדריה בעודה נערה ג'. נערה ובגרה ומת אביה פירוש נדרה כשהיא נערה ואח"כ בגרה ובאת לשאול אחר שמת אביה דאביה מת אחר הבגר ד'. נערה שמת אביה פירוש נדרה כשהיא נערה ושוב אחר הנדר מת אביה ובגרה ואחר שבגרה באת לפנינו לשאול על נדרה ה'. בוגרת ונדרה ואביה קיים ו'. נערה בוגרת פירוש נדרה כשהיא נערה ובגרה אחר הנדר ואביה קיים ובאה לשאול בעוד אביה חי ז'. נערה והיא יתומה פירוש נערה שנתיתמה ונדרה אחר שנתיתמה ח'. נערה בוגרת והיא יתומה פירוש נדרה כשהיא נערה ובשעת הנדר היא יתומה ובגרה ובאת לשאול על נדרה אחר שבגרה הרי לך תשע נערות חלוקות ולא ראי זו כראי זו וכולן נדרן קיימין ואין אב יכול להפר:

תוספות

אמרה הריני נזירה לאחר שלשים יום. פירוש אם אשה שאמרה כן ונתגרשה קודם שיגיעו שלשים יום הרי זה מיפר קודם שיגרשנה: נדרה וגרשה בו ביום והחזירה בו ביום. בפירקין דלעיל (דף עב.) מוקמינן לה בנשואה ואינו יכול להפר דאין בעל מיפר בקודמין ובגמרא מפרש [זה הכלל] לאיתויי מאי: תניא כו' לכשאנשא רבי ישמעאל אומר יפר. דאזלינן בתר שעתא דחייל הנדר: רבי עקיבא אומר לא יפר. דאזלינן בתר שעתא שנדרה: עד שיהא נדר. שיחול בעודה אלמנה וכיון דלא חל שניסת יפר: כל אשר אסרה על נפשה. בהאי קרא דנדר אלמנה כתיב שיהא איסור הנדר נזירות בשעת אלמנות דאזלינן בתר שעת הנדר: ברייתא תליא נפשה בנישואין. כלומר עד כאן לא קאמר ר"ש הריני נזירה לכשאנשא דיפר משום שאי אפשר לנדר לחול באלמנותה הילכך קרינא ביה נדר באלמנות:

עין משפט נר מצוה

נו א מיי' פי"ג מהל' נדרים הל' יז סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' לד:

נז ב מיי' שם פי"א הל' יב סמג שם טוש"ע שם סעי' יד:

נח ג מיי' שם פי"ג הל' יח סמג שם טוש"ע שם סעי' לה:

נט ד מיי' שם טוש"ע שם סעי' לד:

ס ה ו מיי' פי"א מהל' נדרים הלכה כב סמג לאוין רמב טוש"ע יו"ד סי' רלד סעי' ח:

מסורת הש"ס

א) לעיל עב., ב) [תוספתא פ"ז], ג) [לעיל עא.], ד) [גיטין לה: ש"נ], ה) [לעיל עב.],

תורה אור השלם

1. וְנֵדֶר אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה כֹּל אֲשֶׁר אָסְרָה עַל נַפְשָׁהּ יָקוּם עָלֶיהָ: במדבר ל י

מוסף רש"י

מסר האב לשלוחי הבעל. כגון שמסרה להם וגירשה בדרך והחזירה, הרי היא כנשואה ואין אחד משניהם מיפר (ראמ"ה בשמו). שאין הבעל מיפר בקודמין. בנדרים שקדמו לנשואין (גיטין לה:) דאותן נדרים שנדרה בבית אשה מיפר בעלה, אבל אם היו עליה נדרים קודם שנשאה כשהיתה ארוסה וכנסה, לא מצי מיפר (לעיל סז.).

הגהות הב"ח

(א) גמ' מתניתין תליא נפשה ביומי שלמו יומי וכו' ולא מיתנסבא ברייתא תליא נפשה בנישואין זה הכלל כצ"ל: (ב) שם במשנה נערה (ובגרה) תז"מ ונ"ב ס"א בוגרת: (ג) רש"י ד"ה ור' עקיבא סבר וכו' קבלת הנדר ר' עקיבא היא הכי נמי וכו' אשר אסרה הס"ד: (ד) ד"ה אפילו וכו' ואהכי אינו וכו' דאיכא למימר כל וכו' הרי זה מופר וברייתא נמי היכי דתלתה:

גליון הש"ס

גמ' ור"ע אומר יפר. עיין לעיל דף פ ע"א בהר"ן ד"ה ור' יוסי:

SHAS MOZNAIM